

بهترین سناریو برای ایران کدام است؟

احد رضایان قیه‌باشی

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

جو بایدن با وجود تمام مخالفت و به‌رغم تمام فعالیت‌ها، تلاش‌های و تحركات دیپلماتیک مخرب مخالفان احیای برجام پنجشنبه هفته گذشته سه‌گام مثبت برداشته است که علاوه بر تصویرسازی مثبت از آمریکا توپ را در زمین انداخته است. نمی‌گویم تمام گام‌های کاهش تعهدات برجامی را که سال گذشته برداشته شد، در واکنش به این سه‌گام لغو کنیم. اما ایران باید واکنش مثبتی را در دستور کار قرار دهد تا ذیل آن، ایران هم به موازات یک تصویرسازی مثبت و مناسب سیاسی، دیپلماتیک و رسانه‌ای از خود به جهان دوباره توپ را در زمین آمریکا بیندازد. اتفاقا این اقدامات باید به شورای امنیت، سازمان ملل و آژانس بین‌المللی انرژی اتمی منعکس شود و گزارش‌های آن رسانه‌ای شود. اگر این اقدامات در دستور کار قرار نگیرد آمریکا و دیگر اعضای برجامی در یک اجماع در برابر ایران قرار خواهند گرفت و فشارهای بیشتری به تهران وارد می‌کنند. تعیین راهبردهای دیپلماتیک ایران در حیطه اختیارات رهبری است. بنابراین اگر در نهایت حاکمیت به این باور و ارزیابی برسد که احیای برجام به نفع کشور است، مجلس نمی‌تواند اقدام کار شکنانه‌ای، ولو با اهداف انتخاباتی داشته

باشد. اشتباه تکنیک‌اقدام مجلس یازدهم اتفاقا در راستای فضای سیاسی‌ای بوده که در کشور شکل گرفته است. ما سال گذشته شاهد برداشته شدن پنج گام کاهش تعهدات برجامی از سوی دولت بودیم. چرا؟ چون حاکمیت به این باور رسیده بود که در برابر اقدامات مخرب دولت دونالد ترامپ مبتنی بر خروج از برجام، احیای تحریم‌ها، اعمال سیاست فشار حداکثری و نیز بدعهدی اروپایی‌ها باید اقدامات عملی مناسب در دستور کار قرار گیرد. پس اگر می‌بینید مجلس شورای اسلامی مصوبه‌ای را به نام اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها در دستور کار خود قرار داده ناشی از همان ارزیابی حاکمیت و نظام در خصوص برجام است. اکنون هم با تغییر دولت در ایالات متحده آمریکا و تغییر لحن سیاسی و دیپلماتیک دولت مستقر در این کشور اگر تهران امیدی به برجام داشته باشد مجلس یازدهم نمی‌تواند مهره یا مانعی برای رسیدن به این مهم باشد؛ چون تعیین اصول سیاست خارجی در حیطه اختیارات نمایندگان نیست. هیچ بازیگری به اندازه این کشور‌های اروپایی با محوریت آلمان، فرانسه و انگلستان به عنوان اعضای اروپایی برجام شناخت دقیق و واقع‌بینانه‌ای از سیاست‌های ایالات متحده آمریکا نداردند. بنابراین اروپایی‌ها سعی دارند آمریکا را دوباره به چرخه سیاسی و دیپلماتیک برجامی بازگردانند. به همین دلیل است که جو بایدن عملاً مدیریت دیپلماتیک برجام را به اروپایی‌ها سپرده و پیشنهاد برلین، پاریس و لندن را برای بازگشت آمریکا به میز مذاکرات برجامی پذیرفته است. البته در این میان باید به این نکته اشاره کرد که هر چه در دوره دونالد ترامپ، این ایالات متحده بوده که با نقش آفرینی پلیس بد به دنبال فشار بر ایران بوده، اما در یک تقسیم وظایف، آمریکا نقش پلیس خوب را به اروپایی‌ها سپرده تا مدیریت این تنش را بر عهده بگیرند که در نهایت مانع خروج ایران از برجام و نابودی توافق هسته‌ای شود. یعنی در همان زمان که دولت دونالد ترامپ با خروج از برجام، احیای تحریم‌ها و پیگیری سیاست فشار حداکثری بیشتری لطمه و آسیب اقتصادی، تجاری و دیپلماتیک را به ایران وارد کرده، اروپایی‌ها با بازی‌های سیاسی و لفاظی‌های دیپلماتیک خود سعی کرده‌اند مانع از اقدامات انتحاری ایران شوند و تهران را کماکان در برجام نگه دارند. اکنون که بایدن روی کار آمده است به نظر می‌رسد فضا برعکس شده و این بار ایالات متحده آمریکا نقش پلیس خوب را بازی می‌کند و اروپایی‌ها نیز با مدیریت تنش به دنبال بازی پلیس بد هستند تا خواسته‌های حداکثری و منافع خود را در برابر ایران بی‌بگیرند. در اینجا لازم به ذکر است که در بین خود سه کشور اروپایی آلمان، فرانسه و انگلستان به عنوان اعضای اروپایی برجام نیز یک تقسیم وظایف و شکل گرفته است. به این معنا که آلمان در کنار ایالات متحده آمریکا قرار می‌گیرد تا بتواند در مواضع منطفت‌تر نقش بازیگر رابط را ایفا کند، اما فرانسه و انگلستان با اتخاذ مواضع رادیکال، ذیل مطرح کردن توان موشکی و دفاعی و نیز نفوذ منطقه‌ای ایران در خاورمیانه اهداف خود را پی می‌گیرند. جو بایدن با هوشمندی سیاسی و دیپلماتیک خود سعی دارد اروپایی‌ها را در جبهه اول برجام قرار دهد. در این شرایط اروپایی‌ها هم با همان شرافتی که به سیاست خارجی آمریکا دارند، بیشتر بهره‌برداری را از فضای سیاسی و دیپلماتیک کنونی در راستای تحقق اهداف و منافع خود دارند. در نتیجه نمی‌توان عنوان داشت اکنون وزن سیاسی و دیپلماتیک اروپایی‌ها بیشتر از ایالات متحده آمریکاست. اتفاقا به

همین دلیل است که طی سه روز گذشته برخی از دیپلمات‌های اروپایی در مواضع خود انتقادات جدی به سه‌گام پنجشنبه هفته پیش جو بایدن داشته‌اند؛ چرا که معتقدند آمریکا با این سه‌گام خود باعث شده ایران با یک نگاه رو به جلو به‌کمتر از لغو تحریم‌ها برای بازگشت از اقدامات کاهش تعهدات هسته‌ای بسنده نکند.

دوشنبه

۱۳۹۹۰۱۲۰۴

۱۵ رجب‌ال ۱۴۴۲ / ۲۲ فوریه ۲۰۲۱

سال سوم

شماره ۹۵۲

حسن رسولی در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

شورای نگهبان با تایید صلاحیت‌ها

مشارکت را تضمین کند

اصلاح طلبان با حاکمیت وارد گفت‌وگو می‌شوند

از حضور ظرفیت در انتخابات استقبال می‌کنیم

جریان اصلاحات به تنهایی نمی‌تواند مردم را پای صندوق‌های رأی بکشانند

معرفی گزینه انتخاباتی آخرین مرحله کار نهاد اجماع‌ساز خواهد بود

اصلاح طلبان با حاکمیت وارد گفت‌وگو می‌شوند

از حضور ظرفیت در انتخابات استقبال می‌کنیم

جریان اصلاحات به تنهایی نمی‌تواند مردم را پای صندوق‌های رأی بکشانند

معرفی گزینه انتخاباتی آخرین مرحله کار نهاد اجماع‌ساز خواهد بود

اصلاح طلبان با حاکمیت وارد گفت‌وگو می‌شوند

از حضور ظرفیت در انتخابات استقبال می‌کنیم

جریان اصلاحات به تنهایی نمی‌تواند مردم را پای صندوق‌های رأی بکشانند

معرفی گزینه انتخاباتی آخرین مرحله کار نهاد اجماع‌ساز خواهد بود

آرمان ملی- احسان انصاری: پس از آنکه شورای عالی سیاستگذاری موفق شد جریان اصلاحات را در دو انتخابات ریاست جمهوری و یک انتخابات مجلس به پیروزی برساند شرایط به شکلی رقم خورد که در انتخابات مجلس یازدهم اصلاح طلبان موفق نشوند. در ظرفیت‌های خود برای حضور در انتخابات استفاده کنند و به همین دلیل عمر شورای عالی سیاستگذاری به پایان رسید. هر چند این شورا همواره از سوی برخی اعضای داخل و بیرون از شورا مورد انتقاد قرار می‌گرفت با این وجود با استعفاي محمدرضا عارف و عبدالواحد موسوی لاری به عنوان رئیس و نایب رئیس علاشورای عالی سیاستگذاری در مسیر اضمحلال قرار گرفت. در چنین شرایطی بود که اصلاح طلبان با تغییر ترکیب شورا در آستانه برگزاری انتخابات ریاست جمهوری آینده نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات را تشکیل دادند؛ نهادهی که هنوز ماهیت خود را به خوبی نشان نداده و در مراحل ابتدایی شکل‌گیری قرار دارد. به همین دلیل و برای تحلیل و بررسی اتفاقات رخ داده در این زمینه «آرمان ملی» با حسن رسولی، عضو نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات و عضو شورای شهر تهران گفت‌وگو کرده است. رسولی معتقد است: «یک کار گروه تشکیل شده تا اعضای نهاد اجماع‌ساز را مشخص کند. ایجادکننده شورای عالی سیاستگذاری و نهاد اجماع‌ساز احزاب دارای پروانه قانونی فعالیت سیاسی در کشور هستند. به همین دلیل نیز شورای هماهنگی احزاب جریان اصلاحات و تصمیم‌گیران باید در این زمینه پاسخگو باشند که چرا اعضای نهاد اجماع‌ساز نسبت به شورای عالی سیاستگذاری تغییر کرده است.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

◀ چرا اصلاح طلبان تصمیم گرفته‌اند تصمیم‌گیری درباره

سر نوشت جریان اصلاحات را از شورای عالی اصلاحات به نهاد اجماع‌ساز منتقل کنند. مهم‌ترین انگیزه این تغییر چه بوده است؟

شورای عالی سیاستگذاری جریان اصلاحات از دیربان کل احزاب اصلاح طلب و چهره‌های غیر حزبی و تأثیرگذار جریان اصلاحات تشکیل شده بود و انتخابات مجلس یازدهم مرجع اصلی تصمیم‌گیری و هماهنگ‌کننده طیف‌های مختلف جریان اصلاحات بود. این شورا در انتخابات دو دوره انتخابات ریاست‌جمهوری سال‌های ۹۲ و ۹۶ و همچنین در انتخابات مجلس شورای اسلامی در سال ۹۴ وظیفه هماهنگی طیف‌های مختلف جریان اصلاحات را بر عهده داشت که این وظیفه خود را نیز به خوبی انجام داد. شرایط به شکلی بود که اصلاح طلبان در سه ره انتخاباتی که شورای عالی سیاست‌گذاری در محوریت تصمیم‌گیری جریان اصلاحات قرار داشت به پیروزی رسیدند. در جریان انتخابات مجلس یازدهم به دلیل گستردگی رصلاحیت‌های کاندیدای اصلاح‌طلب در سراسر کشور شرایط تغییر کرد. گستردگی رصلاحیت‌ها در این انتخابات به حدی بود که اصلاح طلبان در بیش از ۲۰۰ حوزه انتخاباتی قادر به معرفی گزینه اصلاح طلب نبودند. در چنین شرایطی شورای عالی سیاستگذاری جریان اصلاحات با صدور بیانیه‌ای ضمن دعوت از همه مردم برای مشارکت در انتخابات اعلام کرد به دلیل رصلاحیت چهره‌های اصلاح‌طلب در حوزه‌های مختلف امکان معرفی کاندیدای انتخاباتی از این جریان سلب شده است. در عین حال شورای عالی سیاستگذاری جریان اصلاحات به چند حزب نیز مجوز داد که به نام برند حزبی خودشان لیست انتخاباتی ارائه کنند. این مجوز نیز برای این صادر شد که معدود افرادی که از جریان اصلاحات تأیید صلاحیت شده بودند، بتوانند به صورت منسجم و با ارائه لیست در انتخابات حضور پیدا کنند. پس از انتخابات مجلس یازدهم در ابتدا آقای موسوی لاری،

نایب رئیس شورای عالی جریان اصلاحات به دلیل کسالت جسمی خطاب به آقای عارف اعلام کناره‌گیری کردند. پس از آن نیز آقای عارف به دلیل شرایطی که پس از انتخابات مجلس یازدهم پیش آمده بود طی نامه‌ای به شورای هماهنگی احزاب اصلاح‌طلب استعفاي خود را از ریاست شورا اعلام کردند.

◀ آیا این دو استعفا زمینه منحل شدن شورای عالی سیاستگذاری جریان اصلاحات را فراهم نکرد؟

آقای عارف در نامه استعفاي خود خطاب به شورای هماهنگی احزاب اصلاح‌طلب عنوان کرد از آنجا که شورای عالی سیاستگذاری براساس تصمیم شورای هماهنگی تشکیل شده در نتیجه این شورا درباره آینده شورای عالی سیاستگذاری نیز تعیین تکلیف می‌کند. حدود ۱۰ ماه از این تصمیم گذشت که در نهایت شورای هماهنگی احزاب اصلاح‌طلب به این نتیجه رسید که نهاد جدیدی باید رسالت اجماع‌سازی را در جریان اصلاحات بر عهده بگیرد. در نهایت نیز نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات تشکیل شد و کار خود را آغاز کرد. در واقع تغییر زیادی بین نقش، جایگاه، وظایف و مسئولیت‌های این نهاد وجود ندارد. با این وجود ترکیب تغییر کرده است. در چنین شرایطی با توجه به زمان کوتاه باقی مانده تا انتخابات ریاست‌جمهوری انتظار همه اصلاح‌طلبان این است که این نهاد انسجام‌بخش هرچه سریع‌تر استقرار پیدا کند و در راستای اهداف سیاسی و انتخاباتی اصلاح طلبان نقش آفرینی کند. هدف این نهاد نیز کمک به افزایش مشارکت مردم در دو انتخابات پیش‌رو یعنی انتخابات ریاست‌جمهوری و شورا‌های شهر است.

◀ چرا ترکیب اعضای شورای عالی سیاستگذاری در نهاد اجماع‌ساز تغییر کرد؟

در این زمینه یک کار گروه تشکیل شد تا اعضای نهاد اجماع‌ساز را مشخص کند. ایجادکننده شورای عالی سیاستگذاری و نهاد اجماع‌ساز

ادامه از صفحه ۶

◀ گزینه‌های وحدت‌بخش و اختلاف زا

به‌رغم این اختلافات، با توجه به اظهار نظر‌های بزرگان اصولگرایی به نظر می‌رسد سران دو ائتلاف با علم به پیامدهای شدت، به دنبال همگرایی هستند. با توجه به اختلاف‌نظر‌های دو طرف بر سر راهبردها و مصادیق انتخاباتی، نمی‌توان چشم‌اندازی برای این تلاش‌ها متصور بود. با اینکه هیچ‌کدام از این شوراها زیر بار بحث و نظر بر سر مصادیق انتخاباتی و مذاکره با آنها نرفته‌اند، ولی از دید نظاران در این زمینه اختلافات جدی

armanmeli.ir

آرمان ملی

اصلاح طلبان با حاکمیت وارد گفت‌وگو می‌شوند

از حضور ظرفیت در انتخابات استقبال می‌کنیم

جریان اصلاحات به تنهایی نمی‌تواند مردم را پای صندوق‌های رأی بکشانند

معرفی گزینه انتخاباتی آخرین مرحله کار نهاد اجماع‌ساز خواهد بود

آرمان ملی- احسان انصاری: پس از آنکه شورای عالی سیاستگذاری موفق شد جریان اصلاحات را در دو انتخابات ریاست جمهوری و یک انتخابات مجلس به پیروزی برساند شرایط به شکلی رقم خورد که در انتخابات مجلس یازدهم اصلاح طلبان موفق نشوند. در ظرفیت‌های خود برای حضور در انتخابات استفاده کنند و به همین دلیل عمر شورای عالی سیاستگذاری به پایان رسید. هر چند این شورا همواره از سوی برخی اعضای داخل و بیرون از شورا مورد انتقاد قرار می‌گرفت با این وجود با استعفاي محمدرضا عارف و عبدالواحد موسوی لاری به عنوان رئیس و نایب رئیس علاشورای عالی سیاستگذاری در مسیر اضمحلال قرار گرفت. در چنین شرایطی بود که اصلاح طلبان با تغییر ترکیب شورا در آستانه برگزاری انتخابات ریاست جمهوری آینده نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات را تشکیل دادند؛ نهادهی که هنوز ماهیت خود را به خوبی نشان نداده و در مراحل ابتدایی شکل‌گیری قرار دارد. به همین دلیل و برای تحلیل و بررسی اتفاقات رخ داده در این زمینه «آرمان ملی» با حسن رسولی، عضو نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات و عضو شورای شهر تهران گفت‌وگو کرده است. رسولی معتقد است: «یک کار گروه تشکیل شده تا اعضای نهاد اجماع‌ساز احزاب دارای پروانه قانونی فعالیت سیاسی در کشور هستند. به همین دلیل نیز شورای هماهنگی احزاب جریان اصلاحات و تصمیم‌گیران باید در این زمینه پاسخگو باشند که چرا اعضای نهاد اجماع‌ساز نسبت به شورای عالی سیاستگذاری تغییر کرده است.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

احزاب دارای پروانه قانونی فعالیت سیاسی در کشور هستند. به همین دلیل نیز شورای هماهنگی احزاب جریان اصلاحات و تصمیم‌گیران باید در این زمینه پاسخگو باشند که چرا اعضای نهاد اجماع‌ساز نسبت به شورای عالی سیاستگذاری تغییر کرده است.

◀ گزینه‌زنی‌ها درباره حضور محمدرضا

ظریف در انتخابات روزه‌به‌روز بیشتر می‌شود. آیا جریان اصلاحات برای حضور و حمایت از آقای ظریف برنامه‌ریزی کرده است؟

نهاد اجماع‌ساز جریان اصلاحات هنوز وارد این مقوله نشده است. در شرایط کنونی احزاب و شخصیت‌های اصلاح‌طلب و حتی کاندیدای احتمالی انتخابات متناسب با خاطر مشی حزبی خود برای حضور در انتخابات گمانه‌زنی می‌کنند. برخی نیز وارد مصادیق شده‌اند و روی افراد بحث می‌کنند. از سوی دیگر در فضای رسانه‌ای کشور نیز گمانه‌زنی‌های زیادی درباره حضور افراد مختلف در انتخابات وجود دارد. با این وجود فرآیند انتخاباتی نهاد اجماع‌ساز بر این اساس قرار گرفته که معرفی کاندیدای انتخاباتی در آخرین مرحله تصمیم‌گیری‌ها صورت خواهد گرفت. بنده معتقدم به هر میزان که شخصیت‌های اصلاح‌طلب تقویت و برای حضور در انتخابات تشویق شوند به سود جریان اصلاحات و کشور خواهد بود. این وضعیت درباره آقای ظریف نیز وجود دارد. تنها آقای ظریف موردنظر اصلاح طلبان نیستند؛ بلکه آقای عارف هم از مدت‌ها قبل کار خود را آغاز کرده‌اند. این وضعیت درباره برخی دیگر از شخصیت‌های اصلاح‌طلب نیز وجود دارد. برخی از این افراد حضور در انتخابات را به صورت علنی مطرح کرده‌اند و برخی نیز هنوز به این موضوع را علنی نکرده‌اند اما فعالیت خود را به صورت غیرعلنی انجام می‌دهند. به همین دلیل نفس حضور شخصیت‌های اصلاح‌طلب در انتخابات باید مورد تشویق قرار بگیرد.

شروطی که یک رئیس‌جمهور باید داشته باشد نهاد اجماع‌ساز به بررسی مهمترین شاخص‌های موجود خواهد پرداخت و براساس آن تصمیم‌گیری می‌کند. از سوی دیگر تطبیق این شاخص‌ها با شرایط به صورت طبیعی میزان موجود بودن این شاخص‌ها در شرایط به صورت علنی مطرح کرده‌اند و برخی نیز هنوز به این موضوع را علنی نکرده‌اند اما فعالیت خود را به صورت غیرعلنی انجام می‌دهند. به همین دلیل نفس حضور شخصیت‌های اصلاح‌طلب در انتخابات باید مورد تشویق قرار بگیرد. با توجه به شرایط داخلی و خارجی و شرایطی که یک رئیس‌جمهور باید داشته باشد نهاد اجماع‌ساز به بررسی مهمترین شاخص‌های موجود خواهد پرداخت و براساس آن تصمیم‌گیری می‌کند. از سوی دیگر تطبیق این شاخص‌ها با شرایط به صورت طبیعی میزان موجود بودن این شاخص‌ها در شرایط به صورت علنی مطرح کرده‌اند و برخی نیز هنوز به این موضوع را علنی نکرده‌اند اما فعالیت خود را به صورت غیرعلنی انجام می‌دهند. به همین دلیل نفس حضور شخصیت‌های اصلاح‌طلب در انتخابات باید مورد تشویق قرار بگیرد.

◀ از شواهد و قرائن چنین به نظر می‌رسد که آقای عارف بهترین و جدی‌ترین گزینه جریان اصلاحات برای حضور در انتخابات ریاست‌جمهوری هستند. ارزیابی شما از برنامه‌ها و شرایط حضور ایشان در انتخابات چیست؟

در دستور کار جریان اصلاحات قرار خواهد گرفت. ایجاد کنند. باید شرایطی ایجاد شود که بگذرد یکی امروز فضای اجتماعی و سیاسی کشور پایان یابد و هر چه زودتر کشور وارد شور و نشاط انتخاباتی شود. بنده معتقدم رابطه سرمایه اجتماعی و انتخابات ریاست‌جمهوری به عنوان یک نقطه مطف در تحولات آینده کشور بسیار نزدیک و تعیین‌کننده است. در شرایط کنونی بهترین دغدغه مردم ایران مشکلات اقتصادی و تعامل زدننده با کشور‌های جهان است. به همین دلیل باید زمینه‌های مرقع کردن این دغدغه‌ها در انتخابات ریاست‌جمهوری آینده فراهم شود. بدون تردید مرتفع نشدن این دغدغه‌ها و بگذرگی فضای انتخاباتی، مشارکت مردمی مورد نظر مقام معظم رهبری را محقق نخواهد کرد. انتخابات مجلس یازدهم به خوبی شرایط عدم‌مشارکت مردم را نشان داد. در این انتخابات میزان مشارکت نسبت به انتخابات گذشته حدود ۲۰ درصد کاهش پیدا کرده بود. واقعیت این است که مصوبات مجلس یازدهم نیز مانند مجالس گذشته قانونی است. با این وجود اعتبار و پشتوانه ملی مجلس برآمده از مشارکت بالای مردمی با مجلسی که پشتوانه مردمی اندکی دارد قابل‌مقایسه نیست. امرای مواجبه‌باشرا شرایط دشوار داخلی و بین‌المللی و تعامل با جهان نیازمند تجهیز قدرت هستیم. در چنین شرایطی قدرت برآمده از پشتوانه مردمی، که از جمله مهمترین منابع قدرت است، از طریق صندوق‌های رأی به دست می‌آید. در این زمینه جریان اصلاحات از هیچ کوششی برای بازگشت سرمایه اجتماعی و جلب اعتماد مردم فروگذار نخواهد کرد.

راحت و آفت جان اصولگرایی در انتخابات ۱۴۰۰

دور از ذهن نیست. با توجه به این اختلافات، ادامه فعالیت مجزای این دو نهاد جمعی وجود دارد، چنانکه به گفته مصباحی مقدم، شورای عالی وحدتی شکل گرفته و دنبال آن هستیم که از ائتلاف هم به این شورا بپیوندند. این ممکن است به نتیجه برسد یا نرسد اما اگر هم به وحدت نرسیدیم همدیگر را تخریب نخواهیم کرد.

سیاسی ۱۱

یادداشت

بیانیه‌بی‌خاصیت

محسن پاک‌آیین

تحلیلگر مسائل بین‌الملل

انتظار بود وزرای امور خارجه آلمان، انگلیس و فرانسه در اولین دیدار خود با وزیر امور خارجه آمریکا، بلوغ سیاسی خود را نشان داده و از آمریکا بخواهند پیمان شکنی ترامپ در خروج از برجام را با لغو تحریم‌های ایران جبران کند. اما سه کشور اروپایی با صدور یک بیانیه بی‌خاصیت از ایران خواست‌اند به تعهدات برجامی خود بازگردد. این رویکرد اروپا نشان داده هنوز اروپا به مرحله استقلال از آمریکا نرسیده و کماکان جرات ابراز وجود در مقابل کاخ سفید را ندارد. بیانیه سه کشور اروپایی نشان داده که آنها به‌رغم ادعای علاقه‌مندی به حفظ برجام، به‌دنبال تأمین منافع رژیم صهیونیستی و چند کشور مرجع عربی بوده و با تخطی از مسئولیت‌های خود، در مسیر تخریب توافق هست ای حرکت می‌کنند. آلمان، فرانسه و انگلیس، ترویجکای اروپایی، که خود امضاکننده برجام هستند، در حالی از تصمیمات قانونی و منطقی ایران در زمینه هسته‌ای ابراز نگرانی می‌کنند که عملا هیچ اقدامی برای حفظ برجام انجام نداده و برای متقاعد کردن آمریکا برای پایان دادن به تحریم‌های ضایرانی، ناتوان نشان داده‌اند. وزرای امور خارجه کم‌حافظه اروپا فراموش کرده‌اند این ایران بوده که به همه تعهدات خود در برجام عمل کرده و امروز این ایران است که در موضع مطالبه‌گر قرار دارد. پافشاری ایران بر مواضع خود مبنی بر کاهش تعهدات هسته‌ای و موضع اخیرش مبنی بر عدم‌تعهد نسبت به اجرای پروتکل الحاقی، به دلیل خروج آمریکا از برجام و احیا و افزایش تحریم‌های اقتصادی علیه ایران است. ترامپ با خروج از برجام و اعمال تحریم علیه ایران، آینده اقتصادی و سیاسی و امنیتنی اروپا را نیز زیر سؤال برده است؛ چراکه

برجام غیر از یک تعهد بین ایران و ۱۰۵ فرمولی برای مقابله با یکجانبه‌گرایی آمریکا و تقویت چندجانبه‌گرایی بوده که به نفع اروپا نیست. اما توافق هسته‌ای به سند عهدشکنی غربی‌ها اعم از آمریکا و اتحادیه اروپا مبدل شده است. جامعه جهانی که بارها در حمایت از ایران، جلوی زیاده‌خواهی‌های ترامپ در سازمان ملل و شورای امنیت ایستاده به این واقعیت آذغان دارد که آمریکا با اعمال تحریم‌های ضدایرانی و ترویجکای اروپایی به دلیل ناتوانی در انجام تعهدات برجامی، شانس موفقیت تلاش‌های دیپلماتیک را از بین برده‌اند. از این رو اقدامات حکیمانه و قانونی‌ایران در کاهش تعهدات برجامی، مبتنی بر ماده ۳۶ برجام است، مورد حمایت جامعه جهانی و به‌خصوص دو عضو دیگر برجام یعنی روسیه و چین قرار گرفته است. هدف ایران از ورود در برجام، لغو تحریم‌های اقتصادی بوده، این هدف هنوز برآورده نشده و همانگونه که رهبر معظم انقلاب فرموده‌اند، ایران تنها در مقابل عمل طرف مقابل، اقدام عملی انجام خواهد داد. اقدام صحیح و راهبردی ایران در کاهش تعهدات برجامی و پیش‌شرط‌های ایران در بازگشت به تعهدات، اقدامی منطقی برای امیدن روح بر پیکی‌بی‌جان برجام است. متأسفانه سه کشور‌های اروپایی می‌خواهند با حمایت از رویکرد استکباری آمریکا و تمسک به تهدید و ارعاب، مردم بزرگ ایران را از پیگیری مطالبات خود، که لغو تحریم‌های طالبانه است، منصرف کنند. اما تجربه نشان داده است که مواضع مبتنی بر تهدید، ارعاب و جنگ روانی علیه ایران، معمولاً با ناکامی مواجه شده و در دوره‌های نیز همین روند ادامه خواهد یافت. اقدام ایران در کاهش تعهدات خود نسبت به برجام با تأخیر انجام شده ولی یک پیام بسیار روشن و قیق برای طرف‌های اروپایی دارد و آن این بوده که اروپا بهتر است به صدور بیانیه‌های تکراری و بی‌خاصیت دل‌بندهد و اگر علاقه‌مند به حفظ برجام است، امریکارا متقاعد به لغو عملی تحریم‌های ضدایرانی کند.

نکته

رای‌ال‌بیوم:

قطر جایگزین عمان برای میانجیگری تهران – واشنگتن!

حسن مرهج، نویسنده و تحلیلگر فلسطینی در یادداشتی در روزنامه رای‌البیوم با اشاره به تحركات اخیر میان ایران و جامعه بین‌المللی نوشت: ایران با توجه به قدرتی که در زمینه‌های مختلف دارد از یک «فاصله امنیتی» محافظت کرد و همچنان از آن محافظت می‌کند که می‌تواند مسیر جدیدی برای توافق هسته‌ای باشد و می‌توان عنوان آن را پیروزی ایران نامید. وی نوشت: در ابتدا تمام تحركات چندروز گذشته را می‌توان دیپلماسی نرم نامید و آن هم نقشه‌راه هسته‌ای است و همه می‌دانند سخت‌است تا یک مذاکره سخت‌تر در رابطه با توافق هسته‌ای ایران شکل بگیرد. این نویسنده در بخشی از یادداشت خود آورده است: ایران خواهان بازگشت بدون‌شرط واشنگتن به برجام، داشتن تمام تحریم‌ها و عدم‌ورود کردن به برنامه موشکی و منفی بودن دخالت‌های منطقه‌ای در توافق هسته‌ای است. وی نوشت: ایران تاکنون با اتخاذ راهبرد صبر نتوانسته است مشکلات را پشت سر بگذارد؛ و به‌ویژه اینکه تمام تحریم‌های سیاسی و اقتصادی علیه تهران نتوانسته است مانع پیش‌روی‌های هسته‌ای ایران شود. این نویسنده تأکید کرد: آمریکا و اتحادیه اروپا به‌خوبی می‌دانند ایران امروز در موضع قدرت است و به یک بازیگر مهم و قوی در منطقه تبدیل شده است. به‌طور عملی همه از دو نظر به ایران نیازمند هستند؛ اولی رویکرد هسته‌ای و قدرت ایران در این زمینه و دیگری تسلط ایران بر گذرگاه‌های آبی و حیاتی مهم در اقتصاد بین‌الملل است. همه این امور به ایران قدرت ژئوپلتیک می‌دهد و منافع واشنگتن و اروپا و تمام کشورهای خاورمیانه به‌طور مستقیم غیرمستقیم به ایران بستگی دارد؛ بنابراین ماهیت قدرت ایران همین مساله است. وی‌یکر دوست‌داران آورده شده است: از سوی دیگر تمام واسطه‌هایی که اخیرا به ایران رفته‌اند حامل پیام صلح از سوی امریکا بوده‌اند و چه‌سقطری‌ها اکنون همانند عملی‌ها در سال ۲۰۱۵ برای میانجیگری تلاش می‌کنند و این بار دوحه می‌خواهد وسلطت میان تهران و واشنگتن را احیا کند. حسن مرهج معتقد است: قفرتی‌ها وسلطت‌زبادی میان ایران و امریکا به‌طور علنی و غیرعلنی انجام داده‌اند و آخرین آن‌ها سفر محمد بن عبدالرحمن، وزیر خارجه قطر به تهران است و اگر رغبت و تمایل واشنگتن به رساندن پیام به تهران نبود این سفر انجام نمی‌شد. نویسنده همچنین آورده است: بنابراین اکنون همه طرف‌هایه دنبال رسیدن به توافق مهم و جدید با ایران برای کاهش تنش هستند.